

Олейніченко Д.О., здобувач освіти
Науковий керівник: **Смірнова Н.В.**,
к.е.н., доцент Центральноукраїнський
національний технічний університет,
м. Кропивницький

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний стан соціально-економічного розвитку держави зумовлений здебільшого євроінтеграційними прагненнями нашої . він характеризується сьогодні складністю реалізації загальнонаціональних завдань і цілей в усіх сферах суспільного життя через обмежений обсяг фінансових ресурсів для задоволення всіх потреб суспільства та соціально-економічного розвитку держави.

У таких умовах особливої актуальності набувають питання підвищення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання державної і комунальної форми власності й управління і використання ними наявних ресурсів, а також системи контролю за цим процесом. Це пов'язано з тим, що ефективна система фінансового контролю за управлінням державними ресурсами та їх використанням є не лише інструментом гарантії прозорості, підзвітності і якості діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання, а й дієвим механізмом для забезпечення фінансової стабільності і безпеки країни, досягнення стратегічних цілей держави, ефективності державної політики, підвищення рівня якості життя населення та реформування системи управління державними фінансами.

Побудова дієвої та ефективної системи фінансового контролю в державному секторі, яка має базуватись на основоположних принципах та кращих практиках ЄС, є важливим кроком у процесі впровадження реформи управління державними фінансами. Тому сьогодні доцільно зосередити увагу на вирішенні низки проблемних питань, які стримують розвиток системи фінансового контролю в країні або мають на нього негативний вплив [3].

У загальному вигляді ключовими компонентами фінансового контролю за управлінням державними ресурсами та їх використанням

є державний фінансовий контроль, що його здійснюють органи Держаудитслужби, уповноважені Кабінетом Міністрів України (урядовий контроль), державний зовнішній фінансовий контроль (аудит), який здійснює Рахункова палата від імені Верховної Ради України (парламентський контроль), та державний внутрішній фінансовий контроль, зокрема внутрішній контроль та внутрішній аудит, який забезпечується відповідно розпорядниками бюджетних коштів та підрозділом внутрішнього аудиту в бюджетній установі.

Здійснення державного фінансового контролю забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю. Державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

На сучасному етапі розвитку фінансового контролю в країні саме Держаудитслужба по суті є дієвим інструментом Уряду, що має основу для забезпечення здійснення якісного контролю за законністю та ефективністю (результативністю, ефективністю та економністю) управління і використання державних (місцевих) ресурсів та діяльності відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання [2].

Важливими аспектами подальшого розвитку Держаудитслужби та реформування системи державного фінансового контролю є розв'язання таких основних проблем:

- недосконалість нормативно-правового, фінансового, інформаційного та методологічного забезпечення системи державного фінансового контролю;

- відсутність законодавчої бази та методології для проведення органами Держаудитслужби різних видів і форм державного фінансового аудиту: аудиту фінансової звітності, IT аудиту, аудиту коштів (фондів і грантів) ЄС, аудиту інвестиційних проєктів, аудиту державних (регіональних) цільових програм тощо через обмеженість запроваджених видів і форм аудиту в практику органів Держаудитслужби;

- недосконалість методології запроваджених видів аудиту (виконання бюджетних програм, місцевих бюджетів, діяльності суб'єктів господарювання), її невідповідність сучасним міжнародним стандартам у зазначеній сфері, низька спроможність залучення міжнародної технічної допомоги;

- відсутність співпраці з європейськими органами протидії фінансово-економічним правопорушенням (зокрема, Комісією ЄС з питань боротьби з шахрайством (OLAF));

- потреба у підвищенні рівня інформованості суспільства про напрями та результати діяльності органів Держаудитслужби, зокрема фокусування на висвітленні інформації про конкретну користь для платників податків тощо [1].

Розв'язання цих проблем можливе лише за умови реалізації на державному рівні заходів, спрямованих на реформування системи державного фінансового контролю та підвищення його ефективності.

На функціонування механізму державного фінансового контролю значно впливають найменші зміни, що відбуваються у сфері контрольної діяльності. Вони призводять до змін у складі механізму державного фінансового контролю, тобто до нього можуть включатися нові складники та виходити ті з них, які втратили свою важливість. Водночас із запровадженням таких змін у складі механізму державного фінансового контролю має по-новому формулюватись його суть. У зв'язку з цим механізм державного контролю необхідно розглядати як інструментарій регулювання економічних процесів для прийняття своєчасних управлінських рішень щодо підвищення ефективності використання державних коштів.

Література

1. Гуцаленко Л.В., Дерій В.А., Коцупатрий М.М. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 424 с.

2. Жадан О.І. Механізм фінансового контролю ефективності використання державних коштів: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.02. Донецьк, 2008. 25 с.

3. Сисосєва І.М. Особливості аудиту у країнах європейського союзу. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 3. С. 26—31. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.3.26